

انقلاب بلاکچین

کتاب «انقلاب بلاکچین» نوشته دان تاپ اسکات و الکس تاپ اسکات با ترجمه مازیار معتمدی، اثری پیشرو و تأثیرگذار است که فناوری بلاکچین را فراتر از ارزهای دیجیتال، به‌عنوان موتور محرکه تحولی عمیق در اقتصاد و جامعه معرفی می‌کند. این کتاب که از سوی انتشارات راه پرداخت منتشر شده، به عنوان یکی از مهم‌ترین آثار بنیادی در این زمینه شناخته می‌شود و تحسین‌های بسیاری را برانگیخته‌است. نویسندگان که پدر و پسرری صاحبانم در حوزه فناوری و اقتصاد هستند، استدلال می‌کنند بلاکچین با ایجاد یک «دفتر کل توزیع شده» تغییرناپذیر و شفاف، می‌تواند مشکل بنیادی اعتماد در فضای دیجیتال را حل کند و زمینه‌ساز ظهور «اینترنت ارزش» باشد. محتوای کتاب فراتر از توضیح فنی، به بررسی گستره وسیعی از کاربردهای این فناوری می‌پردازد. نویسندگان نشان می‌دهند چگونه اصول بنیادی بلاکچین مانند امنیت رمزنگاری، غیرمتمرکز بودن و قابلیت ردیابی می‌تواند صنایع مختلف را متحول سازد. آنها تأثیر بلاکچین را بر حوزه‌های گوناگونی از جمله خدمات مالی (با ایجاد سیستم‌های پرداخت ارزان‌تر و عادلانه‌تر)، معماری بنگاه‌های اقتصادی (از طریق حذف واسطه‌ها و قراردادهای هوشمند)، اینترنت اشیا، شمول اقتصاد و حکمرانی و حتی صنایع خلاق مانند موسیقی و روزنامه‌نگاری بررسی می‌کنند. برای مثال، کتاب توضیح می‌دهد چگونه می‌توان با استفاده از بلاکچین، انتخابات امن‌تر و شفاف‌تری بر گزار کرد یا به هنرمندان امکان داد کنترل درآمد حاصل از مالکیت معنوی آثار خود را مجدداً در دست گیرند. ویژگی برجسته این کتاب، نگاه همه‌جانبه و آینده‌نگرانه آن است که همراه با تحلیل فرصت‌ها، به چالش‌های پیش رو –مانند مسائل قانون‌گذاری، مصرف انرژی یا مقاومت در برابر تغییر –نیز می‌پردازد. نویسندگان به جای ارائه تصویری آرمانی، به خواننده کمک می‌کنند بلاکچین را به عنوان یک ابزار قدرتمند که همزمان برندگان و بازندگانکی خواهد داشت، درک کند. ترجمه روان این اثر به فارسی نیز امکان دسترسی جامعه فارسی‌زبان به یکی از معتبرترین منابع در این حوزه را فراهم کرده است. مطالعه «انقلاب بلاکچین» را نه‌تنها به فعالان حوزه فناوری و مالی، بلکه برای هر کسی که می‌خواهد درکی از نیروی محرکه تغییر در دهه‌های پیش رو به دست آورد، توصیه می‌کنیم.

اخبار

شناسایی ۱۰ هزار و ششصد ساختمان نایمن در تهران

رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی از شناسایی ۱۰۶۰۰ ساختمان نایمن در تهران خبر داد و گفت ۱۷درصد از این ساختمان‌ها در گرید نایمن با خطر خیلی بالا قرار دارند. غزال راهب در پاسخ به پرسش‌ستسним در حوزه مدیریت بحران و برنامه هفتم تعیین‌شده در رابطه با ساختمان‌های نایمن، اظهار کرد: در توسعه در این منطقه، شناسایی نایمن‌ها اهمیت مهم در وی ادی اسناد، ضروری است ساختمان‌های مهم و بلندمرتبه در سطح کشور شناسایی شوند. این اقدام در استان تهران پیش رفته و تاکنون حدود ۱۰ هزار ساختمان نایمن با همکاری سازمان مدیریت بحران شهرداری تهران شناسایی شده است. به‌طور مشخص بالغ بر ۱۰۶۰۰ ساختمان بازدید شده و نتایج ارزیابی بیش از ۹۱۰۰ ساختمان از این مجموعه استخراج شده است. وی افزود: اگر بخواهم آماری ارائه دهم، از مجموع ساختمان‌های شناسایی‌شده در تهران، حدود ۱۷ درصد دارای گرید D هستند؛ گریدی که در طبقه‌بندی A، B، C و D به عنوان نایمن با خطر خیلی زیاد شناخته می‌شود. همچنین حدود ۳۶ درصد از این ساختمان‌ها گرید C دارند که می‌تواند برشی از وضعیت موجود ساختمان‌های نایمن در تهران باشد. رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی ادامه داد: در شهرستان‌ها نیز اقداماتی انجام شده است. دستورالعمل شناسایی و شاخص‌های شناسایی ساختمان‌های نایمن تهیه و تصویب شده و بناس‌ت این فرایند در برخی استان‌ها آغاز شود. وی تصریح کرد: نیروهای کاری معرفی شده‌اند و همه استان‌ها باید تیم‌های ارزیاب خود را معرفی کنند تا بر اساس این دستورالعمل آموزش ببینند، داده‌ها در استان‌ها جمع‌بندی و سپس تحلیل و ارزیابی در مرکز انجام شود.

نحوه خوداظهاری مالکان خودرو برای سهمیه‌بزنین

سامانه اینترنتی خوداظهاری مالکان چند خودرو از دیروز و به مدت یک ماه برای انتخاب خودروی مورد نظر به منظور دریافت سهمیه بزنین بر اساس طرح جدید در دسترس است. به گزارش ایسنا، سامانه اینترنتی خوداظهاری مالکان چند خودرو به نشانی FCS.NIOPDC.IR و با هدف اجرای طرح جدید بزنین، از ساعت ۹ صبح دیروز (شنبه،شبه، ۱۸ آذر) در دسترس عموم قرار گرفت. متقاضیان با ورود به سامانه ابتدا با استفاده از پنجره ملی خدمات دولت هوشمند (دولت من) وارد سامانه شوند و سپس با وارد کردن سرال برگ سبز خودرو (سند مالکیت) و پلاک خودرو، نسبت به تعریف خودروهای خود اقدام کنند. در صورتی که مالک چند خودرو، در موعد یک ماهه نسبت به انتخاب خودروی خود برای دریافت سهمیه در سامانه معرفی‌شده از سوی شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران اقدام نکند، کارت سوختی که دارای بیشترین تراکنش در بازه ۳ ماه گذشته باشد، به عنوان کارت سوخت دارای سهمیه نرخ اول و دوم تلقی شده و باقی کارت‌های سوخت مشمول تعریف چند خودرویی ابطال می‌شود.

گزارش «وطن امروز» از تأثیر جایگزینی صدور صورت حساب‌های الکترونیک با کاغذی از دی ۱۴۰۴ بر جلوگیری از فرار مالیاتی

انسداد راه‌های فرار مالیاتی

عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی: صورت حساب الکترونیک نقطه پایان سلیقه گرایی مالیاتی است

دیجیتال و حذف فرآیندهای سنتی ممیزمحور توانسته است میزان کشفیات را به‌طور چشمگیری افزایش دهد. آمارها گویای آن است که تعداد بازرسی‌های میدانی در بهار ۱۴۰۴ نسبت به بهار ۱۴۰۳ بیش از ۱۳۰ درصد رشد کرده است. ارزش بر گه‌های تشخیص صادره نیز از حدود ۳۷۸ میلیارد تومان در سال گذشته به بیش از ۹۵۶ میلیارد تومان رسیده که رشدی ۱۵۳ درصدی را نشان می‌دهد.

در حوزه تراکنش‌های بانکی مشکوک، جهشی بی‌سابقه رخ داده است؛ تعداد بر گه‌های قطعی صادره از ۳۴ مورد سال گذشته به ۸۱۷ مورد در بهار ۱۴۰۴ افزایش یافته که رشد ۲۳۰۰ درصدی را نشان می‌دهد. مبلغ این بر گه‌ها نیز از ۱۷ میلیارد تومان به ۷۶۰ میلیارد تومان رسیده و رشدی بیش از ۴۲۰۰ درصد داشته است. همچنین مبالغ وصول‌شده از کتمان درآمد از ۴ هزار میلیارد تومان در بهار ۱۴۰۳ به بیش از ۵۵۰۰ میلیارد تومان در بهار ۱۴۰۴ افزایش یافته که رشد ۳۸ درصدی را تجربه کرده است.

این جهش در شناسایی و وصول فرارهای مالیاتی نتیجه مجموعه‌ای از اقدامات کلیدی است: هوشمندسازی نظام مالیاتی و تحلیل داده‌های کلان، رصد دقیق تراکنش‌های بانکی و شناسایی حساب‌های اجاره‌ای، توسعه بانک اطلاعات کالا و خدمات برای جلوگیری از سانسدسازی و همچنین راه‌اندازی سامانه سوت‌زنی که مشارکت عمومی در کشف تخلفات را افزایش داده است.

بنابراین می‌توان گفت اگرچه حجم فرار مالیاتی در ایران همچنان بسیار بالاست و برآوردها از ۸۰۰ همت در سال حکایت دارد اما روند کشف و شناسایی آن در سال ۱۴۰۴ نسبت به گذشته جهش چشمگیری داشته است. این تغییر نشان می‌دهد سیاست‌های دولت در زمینه صورت حساب الکترونیک و هوشمندسازی توانسته است مسیر فرار مالیاتی را محدودتر کند اما برای کاهش واقعی این پدیده، اجرای کامل سامانه‌های دیجیتال، افزایش شفافیت تراکنش‌ها و برخورد جدی‌تر با مؤدیان متخلف ضروری است.

سرایت می‌کند. در چنین شرایطی، قیمت تمام کالاها با نرخ بازار آزاد جهش یافته قیمت‌گذاری می‌شود و مارپیچ تورم ادامه می‌یابد.

■ **کالابریک اثر رشد دلار را خنثی می‌کند؟**

یکی از استدلال‌های مدافعان حذف ارز ترجیحی، حمایت از تقشیر ضعیف از طریق «کالابریک» است اما این تحلیل نشان می‌دهد این سیاست چندان اثرگذار نیست. چرا؟ چون با جهش نرخ ارز در بازار آزاد، موج تورمی به‌سرعت به تمام کالاها و خدمات سرایت می‌کند. قیمت پوشاک، خودرو، لوازم خانگی و حتی هزینه‌های حمل‌ونقل با نرخ جدید دلار جهش یافته تطبیق پیدا می‌کند. در این شرایط، سیاست‌گذار با کالابریک تنها افزایش قیمت ۱۰ تا ۱۱ قلم کالای خوراکی را جبران می‌کند اما هزینه سنگین تورم در صدها قلم کالا و خدمات دیگر (مانند اجاره‌بها و درمان) مستقیماً بر دوش دهک‌های پایین آوار می‌شود.

■ **راهکار چیست؟**

جهش‌های اخیر نشان می‌دهد دل بستن به سراب «تعديل خودکار» و جبران گرانی‌ها با کالابریک، خطایی استراتژیک است، زیرا موج تورم ناشی از شوک ارزی، محدود به اقلام خوراکی نمانده و تمام ارکان زندگی مردم از مسکن تا حمل‌ونقل را درمی‌نوردد. بنابراین دولت باید به جای تکرار سناریوی شکست‌خورده آزادسازی قیمت‌ها که در نهایت به اجبار برای تثبیت نرخ‌هایی بالاتر منجر می‌شود، با توقف سیاست‌های شوک‌درمانی و بازنگری فوری در مصوبات التهاب‌زا، تر مز انتظارات تورمی را بکشد. راهکار عبور از این چالش، بازگشت به «حکمرانی ریال» و پایان دادن به انفعال سیاست‌گذار در برابر بازار غیررسمی است؛ بدین معنا که دولت باید با تقویت اشراف اطلاعاتی بر جریان کالا و پول و حذف تقاضای سفته‌بازانه، رقابتی پول ملی را از چرخه مبادلات خارج کند. همچنین ضروری است به جای مشروعیت‌بخشی به نرخ‌های تلگرافی، با تکرنخی کردن ارز در بستر اقتصاد رسمی و لغو مجوزهای مخربی همچون «واردات بدون انتقال ارز»، مرجعیت قیمت‌گذاری را از دلالتان بازپس گیرد تا ثبات به بازار بازگردد، چراکه بدون احیای اقتدار پولی، هرگونه بودجه‌ریزی با حمایت کالابریکی در برابر توفان تورم بی‌اثر خواهد بود.

دولت و فعالان اقتصادی فراهم می‌کند» قاسمی در پایان تأکید می‌کند: «صورت حساب الکترونیک یک ابزار ساده اداری نیست؛ یک زیرساخت ملی است که رابطه دولت و مردم را در حوزه مالیات اصلاح می‌کند. این طرح سلیقه‌گرایی را از بین می‌برد، اختلافات را کاهش می‌دهد، پیش‌بینی‌پذیری را افزایش می‌دهد و در نهایت اقتصاد را به سمت شفافیت و ثبات هدایت می‌کند. هر چه اجرای آن کامل‌تر شود، اعتماد مردم و کارآمدی نظام مالیاتی هم افزایش خواهد یافت».

بنابراین می‌توان گفت اقدامات دولت در زمینه جلوگیری از فرار مالیاتی، بویژه استقرار کامل صورت حساب الکترونیک، نقطه عطفی در اصلاح ساختار مالیاتی کشور است. این اقدام نه‌تنها فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد، بلکه شفافیت تراکنش‌ها را افزایش داده، اعتماد عمومی را تقویت می‌کند، عدالت مالیاتی را محقق می‌کند و نقدینگی را به سمت فعالیت‌های مولد هدایت می‌کند. به همین دلیل صورت حساب الکترونیک را باید یکی از مؤثرترین ابزارهای دولت برای تقویت پایه‌های درآمدی و ایجاد ثبات در اقتصاد ملی دانست.

■ **حجم فرار مالیاتی در ایران سالانه ۸۰۰ همت**

برآوردها نشان می‌دهد حجم فرار مالیاتی در ایران سالانه به حدود ۸۰۰ همت (هزار میلیارد تومان) می‌رسد؛ رقمی که تقریباً معادل کل مالیات وصولی کشور است. این عدد به روشنی بیانگر آن است بخش بزرگی از ظرفیت مالیاتی کشور همچنان باغفل ن‌شده و دولت با زیان جدی در منابع درآمدی مواجه است. با این حال، در سال ۱۴۰۴ و همزمان با اجرای طرح‌های هوشمندسازی و استقرار صورت حساب الکترونیک، روند کشف و شناسایی فرارهای مالیاتی جهش قابل‌توجهی داشته و نسبت به سال قبل، افزایش چندبرابری

در بازرسی‌ها، شناسایی تراکنش‌های مشکوک و وصول جرایم گزارش شده است.

فرار مالیاتی همچنان یکی از چالش‌های اصلی اقتصاد ایران محسوب می‌شود. گزارش‌های رسمی نشان می‌دهد در سال‌های اخیر سازمان امور مالیاتی با بهره‌گیری از ابزارهای

بی‌اعتمادی و چالش‌های فراوان بین مؤدی و ممیز بود». قاسمی با اشاره به اینکه صورت حساب الکترونیک «انقلاب در حکمرانی مالیاتی» است، ادامه داد: «قبلاً ۳۰ تا ۴۰ هزار قلم کالا در فهرست مالیات بر ارزش افزوده وجود داشت اما با استقرار کامل صورت حساب الکترونیک کشور به بانک جامع ۳،۵ میلیون قلم کالا و خدمت مشمول مالیات ارزش افزوده می‌شوند. این عدد یعنی تقریباً تمام کالاها و خدمات در اقتصاد ایران دارای کد، نرخ مشخص و تعریف‌شده هستند. بنابراین مؤدی از لحظه صدور فاکتور می‌داند نرخ مالیات چند درصد است و چه اعتباری برایش ثبت می‌شود».

وی در ادامه افزود با این تحول، «چانه‌زنی، تفسیرهای شخصی و تصمیمات سلیقه‌ای کنار می‌رود و جای خود را به محاسبات دقیق و قابل پیش‌بینی می‌دهد».

قاسمی تأکید می‌کند هیچ اقتصاد پایداری بدون پیش‌بینی‌پذیری شکل نمی‌گیرد. «تولیدکننده، تاجر، پیمانکار و حتی فروشگاه کوچک باید بدانند در ۳ ماه آینده چقدر باید مالیات بدهد تا بتواند برنامه‌ریزی کند. صورت حساب الکترونیک دقیقاً این امکان را فراهم کرده است. وقتی نرخ و اعتبار مالیاتی روشن باشد، معاملات آینده بر اساس محاسبه انجام می‌شود، نه حدس و گمان».

به گفته وی، بسیاری از بنگاه‌ها در گذشته به دلیل همین بی‌اطمینانی، فعالیت رسمی را پرریسک می‌دانستند یا به سمت روش‌های غیر شفاف می‌رفتند.

ایسن نماینده مجلس گفت: «کنون همه فاکتورها در سامانه ثبت می‌شود، اعتبار آنها قابل حذف یا رد نیست و مبنای قطعی محاسبات مالیات دوره‌ای خواهد بود. این یعنی حق مؤدی دیگر در معرض سلیقه شخصی قرار نمی‌گیرد». قاسمی با اشاره به اینکه پایه مالیاتی کشور نیز با این تحول تقویت می‌شود، گفت: «وقتی همه معاملات ثبت می‌شود، دولت می‌تواند بدون فشار اضافه بر بخش‌های شفاف، درآمد پایدار و قابل اتکا به دست بیاورد. این کار هم عدالت مالیاتی را تقویت می‌کند، هم امکان برنامه‌ریزی اقتصادی را برای

گروه اقتصادی: اجرای کامل صورت حساب الکترونیک و حرکت به سمت هوشمندسازی نظام مالیاتی، امروز به عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای دولت برای مقابله با فرار مالیاتی شناخته می‌شود. این تحول ساختاری با ثبت دقیق تراکنش‌ها، کاهش امکان سانسدسازی و افزایش شفافیت در جریان نقدینگی، نه‌تنها مسیر فرار مالیاتی را مسدود می‌کند، بلکه اعتماد عمومی به نظام مالیاتی را نیز تقویت خواهد کرد.

دولت در سال‌های اخیر با تمرکز بر حذف فرآیندهای سنتی ممیزمحور و جایگزینی آنها با سامانه‌های دیجیتال، تلاش کرده است بسترهای فرار مالیاتی را به حداقل برساند. مهم‌ترین گام در این مسیر، راه‌اندازی و استقرار کامل صورت حساب الکترونیک در سامانه مؤدیان است؛ اقدامی که طبق برنامه سازمان امور مالیاتی از دی‌ماه ۱۴۰۴ به‌طور رسمی جایگزین صدور صورت حساب‌های کاغذی خواهد شد و تمام معاملات باید به صورت دیجیتال ثبت شوند. این تغییر، پیامدهای مهمی به همراه دارد، از جمله: جلوگیری از معاملات صوری و سانسدسازی، افزایش دقت در اخذ مالیات بر ارزش افزوده بویژه در معاملات اعتباری و نسبه و فراهم شدن امکان رصد جریان نقدینگی برای تشخیص حرکت سرمایه‌ها به سمت فعالیت‌های مولد یا سوداگری.

در واقع الکترونیکی شدن صورت حساب‌ها به‌طور مستقیم بر شفافیت مالیاتی اثر گذار است. ثبت دیجیتال تراکنش‌ها خطاهای انسانی را کاهش می‌دهد و امکان دستکاری یا حذف اطلاعات را از میان برمی‌دارد. همچنین، اطلاعات مالی مؤدیان به صورت لحظه‌ای در اختیار سازمان مالیاتی قرار می‌گیرد و زمینه تحلیل داده‌محور فراهم می‌شود. این روند باعث افزایش اعتماد فعالان اقتصادی قانون‌مدار خواهد شد، زیرا مطمئن می‌شوند که رقبا دیگر نمی‌توانند با سانسدسازی یا فرار مالیاتی از پرداخت مالیات شانه خالی کنند.

از منظر عدالت مالیاتی، این اصلاحات اهمیت ویژه‌ای دارد. در گذشته، بخش بزرگی از بار مالیاتی بر دوش مؤدیان شفاف و قانون‌مدار بود، در حالی که شرکت‌های صوری یا فعالان غیر شفاف با فرار مالیاتی از زیر بار مسؤولیت خارج می‌شدند. اجرای صورت حساب الکترونیک این شکاف را کاهش می‌دهد و فشار مالیاتی را عادلانه‌تر توزیع می‌کند. در سطح اقتصاد کلان نیز شفافیت مالیاتی به دولت امکان می‌دهد منابع پایدار درآمدی ایجاد کند و آنها را در پروژه‌های عمرانی و توسعه‌ای هزینه کند. علاوه بر این، کاهش فرار مالیاتی موجب می‌شود نقدینگی سرگردان کمتر به سمت فعالیت‌های غیرمولد مانند خرید زمین، خودرو یا طلا حرکت کند و به جای آن در مسیر تولید و سرمایه‌گذاری قرار گیرد.

■ **پایان اختلافات دیرینه مؤدی و ممیز**

نماینده شهرضا و دهقان در مجلس با تأکید بر اینکه استقرار کامل صورت حساب الکترونیک یکی از مهم‌ترین اصلاحات مالیاتی دهه اخیر است، می‌گوید این نظام نه‌تنها پیش‌بینی‌پذیری اقتصاد را افزایش می‌دهد، بلکه اختلافات دیرینه مؤدی و ممیز را پایان می‌دهد. به گفته وی، با تبدیل فهرست محدود ۴۰ هزار قلم کالا به بانک جامع ۳،۵ میلیون قلم کالا و خدمت، امروز هر مؤدی دقیقاً می‌داند چه میزان مالیات می‌پردازد و چه اعتباری دارد؛ «مبنای محاسبه اکنون قانون و داده است، نه تشخیص سلیقه‌ای».

حبیب قاسمی در گفت‌وگو با «وطن امروز»، با اشاره به اینکه اقتصاد ایران سال‌ها با بی‌ثباتی و عدم قطعیت در حوزه مالیات مواجه بوده است، گفت: «یکی از مهم‌ترین ریشه‌های این بی‌ثباتی، نبود شفافیت در فرایند تعیین مالیات بر ارزش افزوده بوده است. مؤدی هنگام پر کردن اظهارنامه واقعا نمی‌دانست کالایش جزو کالاهای مشمول مالیات است یا نه، یا اینکه نرخ چند درصد است. همین مساله منشأ اختلاف، حبیب قاسمی در گفت‌وگو با «وطن امروز»، با اشاره به اینکه اقتصاد ایران سال‌ها با بی‌ثباتی و عدم قطعیت در حوزه مالیات مواجه بوده است، گفت: «یکی از مهم‌ترین ریشه‌های این بی‌ثباتی، نبود شفافیت در فرایند تعیین مالیات بر ارزش افزوده بوده است. مؤدی هنگام پر کردن اظهارنامه واقعا نمی‌دانست کالایش جزو کالاهای مشمول مالیات است یا نه، یا اینکه نرخ چند درصد است. همین مساله منشأ اختلاف، حبیب قاسمی در گفت‌وگو با «وطن امروز»، با اشاره به اینکه اقتصاد ایران سال‌ها با بی‌ثباتی و عدم قطعیت در حوزه مالیات مواجه بوده است، گفت: «یکی از مهم‌ترین ریشه‌های این بی‌ثباتی، نبود شفافیت در فرایند تعیین مالیات بر ارزش افزوده بوده است. مؤدی هنگام پر کردن اظهارنامه واقعا نمی‌دانست کالایش جزو کالاهای مشمول مالیات است یا نه، یا اینکه نرخ چند درصد است. همین مساله منشأ اختلاف، حبیب قاسمی در گفت‌وگو با «وطن امروز»، با اشاره به اینکه اقتصاد ایران سال‌ها با بی‌ثباتی و عدم قطعیت در حوزه مالیات مواجه بوده است، گفت: «یکی از مهم‌ترین ریشه‌های این بی‌ثباتی، نبود شفافیت در فرایند تعیین مالیات بر ارزش افزوده بوده است. مؤدی هنگام پر کردن اظهارنامه واقعا نمی‌دانست کالایش جزو کالاهای مشمول مالیات است یا نه، یا اینکه نرخ چند درصد است. همین مساله منشأ اختلاف،

آن کمک کرده است.

۱- **سیاست حذف ارزی ترجیحی: حذف پلاکانی ارز کالاهای اساسی** بودجه ایجاد شبکه ایمنی مطمئن، سیگنال تورم را مستقیماً به سفره مردم و ذهنیت بازار مخابره کرد و هجوم برای تبدیل ریال به دارایی‌های امن (طلا و ارز) را شدت بخشید.

در حالی که بازار در تب ۱۲۶ هزار تومانی است، اظهارات محمدرضا فریزن، رئیس کل بانک مرکزی مبنی بر توافق با پتروشیمی‌ها و فولادها برای افزایش عرضه، اگرچه لازم است اما حکم «نوشدارو پس از مرگ سهراب» را دارد.

سخن گفتن از دلار زیر ۱۰۰ هزار تومان در «بازار

دوم» و نادیده گرفتن واقعیت بازار آزاد، نوعی فرار از پذیرش مسؤولیت است. فاصله گرفتن نرخ بازار آزاد از نرخ‌های دستوری، دقیقاً همان شکافی است که اعتبار سیاست‌گذار را می‌بلعد.

عبور دلار از مرز ۱۲۰ هزار تومان، زنگ خطری است که نشان می‌دهد مدیریت اقتصادی از فاز «سیاست‌گذاری» خارج و به فاز «تماشاگری» وارد شده است. برای بازگرداندن آرامش، دولت و شورای هماهنگی اقتصادی باید فوراً از موضع انفعالی خارج شوند. مداخله مؤثر و واقعی (نه دستوری) در بازار و پایان دادن به گفتاردرمانی‌های کلیشه‌ای، گام‌های نخست برای بازسازی اعتماد از دست رفته است.

ثبت، محصول پیش‌بینی و پیشگیری است؛ درسی که ظاهراً با هزینه‌ای گزاف به اقتصاد ایران آموخته می‌شود. درواقع در روزهای اخیر زمه‌مه‌های حذف ارز ترجیحی ۲۸۵۰۰ تومانی با توجیهاتی نظیر «حذف رانت و فساد» و

«یکسان‌سازی نرخ با بازار آزاد» شدت گرفته در شرایطی که باید به صورت مرحله‌ای و با نرمی این اقدام انجام می‌شد، چون دقیقاً همان مکانیزمی است که دلار را در بازار آزاد به کانال‌های نجومی پرتاب کرده است.

با استدلال‌هایی که هم‌اکنون برای حذف ارز ۲۸۵۰۰ تومانی به کلیدواژه‌هایی نظیر «رانت و فساد» و «یکسان‌سازی با نرخ بازار آزاد قاچاق» مطرح می‌شود، این چرخه ابتدا منجر به افزایش قیمت کالاهای اساسی و زنجیره پایین‌دست آن (نظیر روغن، گوشت، برنج، لبنیات، مرغ و تخم‌مرغ) خواهد شد اما ماجرا به اینجا ختم نمی‌شود؛ بلافاصله موجب «تشدید انتظارات تورمی» شده و تقاضا را برای خرید دارایی‌هایی مانند ارز و طلا افزایش می‌دهد. هجوم نقدینگی به این بازارها باعث افزایش نرخ ارز در بازار آزاد (قاچاق) می‌شود. در نتیجه این اتفاق، موج تورمی ایجاد شده به‌سرعت به سایر کالاها و خدمات از جمله پوشاک، مسکن، خودرو، لوازم خانگی و حمل‌ونقل